

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000
SLOVENIANS IN U. S. CANADA
AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION IN-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

VOLUME IV.—LETO IV.

CLEVELAND, OHIO SREDA (WEDNESDAY) APRIL 20th 21

St. 92. (No.)

Single Copy 3c.

Entered as Second Class Matter April 29th

1918, at the Post Office at Cleveland, O., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c.

HUGHES ZA STROGO OMEJITEV NASELJEVANJA V AMERIKO.

SVARI KONGRES PRED BALKANCI, ARMENCI, RUSI IN DRUGIMI "NEZAŽELJENIMI TUJECI". — POZIVLJA NA ČIM HITREJŠI SPREJEM PREDLOGE ZA OMEJITEV NASELJEVANJA.

WASHINGTON, 19. aprila. — Ameriški državni tajnik Hughes je danes poslal na kongres uraden poziv, v katerem priporoča strogo omejitev naseljevanja v Združene države. V poslanskih in senatnih krogih se je ta poziv državnega tajnika smatralo kot ponoven dokaz o potrebi takojšnjega sprejema tozadavne predloge, ki se sedaj nahaja pred naselniškim odsekom, in katera določa, da se naseljevanje za dobo štirinajstih mesecev omeji na 3 procenote vsake narodnosti v sorazmerju z izkazom ljudskega štetja, ki se je vršilo leta 1910.

Ta predloga določa, da bi se tozadavna omejitev uveljavila že s 1. majem letošnjega leta.

Državni tajnik Hughes pravi v svojem poročilu: "Naša omejitev naseljevanja bi morala biti tako stroga, da bi bilo za večji del teh narodov docela nemogoče priti v Združene države."

Hughes v svojem poročilu še prav posebno svari pred narodi iz balkanskih dežel, iz Armenije, Rusije in Georgije. (Morda prišteva modri gospod državni tajnik med Balkance tudi Jugoslovane, in potem takem tudi Slovence!?)

Poročilo pravi, da so ameriški konzuli v letu 1920 v tujemstvu potrdili 606,292 potnih listov, kar je po mnenju Hughesa znamenje, da se hoče velik del poslušnih prilike in izseliti v Združene države še predno bo to zakonitim putem zabranjeno. Da naseljevanje ni bilo večje, se pripisuje dejstvu, da je valuta evropskega denarja zelo nizka in da velikemu delu tujcem v tej razloga ni prišlo v Ameriko, akoravno bi bili radi prišli.

Hughes pravi nadalje v svojem poročilu, da je glavni policijski ravnatelj v Romuniji odredil, da se vse one Jude, ki žele odpotovati v Ameriko, oprošča vojaške službe. V Romuniji čaka sedaj 1500 oseb, da jim ameriški zastopnik potrdi potne liste in na Poljskem je znanih 35.000 oseb, ki žele čimprej oditi v Ameriko, nič manj kot 35.000.

Mr. Hughes pravi, da Letje in Litvinci, ki odhajajo z balkanskih dežel (tu se je zmotil ali Hughes ali pa je poročilo napačno, kajti na Balkanu ni Letov in Litvinci) so večinoma zelo zanemarjeni in povečini judje najbolj nezaželenega tipa.

Iz ruskega Kavkaza se želi izseliti vsaka družina, ki ni boljševiška in ki ima za to na razpolago dovolj denarja, pravi Hughes, in istotako tudi Rusi in Georgijanci.

"Pretežni del naseljencev iz onih krajev je zelo nezaželjiv in nepriljubljen material za bodoče ameriške državljane," pravi Hughes in nato podaja naslednje priporočilo: "Naša omejitev naseljevanja bi morala biti tako stroga, da bi pretežni večini teh ljudi sploh ne bilo mogoče dospeti v Združene države."

Tudi število onih, ki se žele izseliti iz Nemčije se je navzlic vsem težočam tekom zadnjega leta zelo povečalo.

Trije kongresniki pa so mogoče podali izjavo, v kateri nasprotujejo Hughesovim izjavam glede naseljevanja. Dva sta republikanca, Isaac Siegel iz New Yorka, in Robert S. Maloney iz Massachusetts, ter en demokrat, znani češki kongresman Adolf G. Sabath iz Illinois. Ti kongresniki priporočajo, da kongres naselniški problem najprej temeljito prouči, potem naj se šele delajo tozadavni zakoni. Njih izjava pravi:

"Zelo je obžalovati, da se je poročilo, ki je izdal državni departament, v kateri je rečeno da Armenci, Judje, Perzijci in Rusi, ki so bili iz leta 1914 preganjani semintja, niso zaželjivi kot prebivalci Zedinjenih držav, tako močno razglasilo v javnosti.

"Zatrjuje se, da je tozadavno poročilo podpisal sam državni tajnik Hughes. Brezdvomno bo državni tajnik Hughes nemudoma podvzel korake, da dožene, kdo je odgovoren za izdajanje tozadavne poročila, o katerem ve ves svet, da je napačno in neresnično."

Republikanski senator Jones je danes predlagal, da se naselniški predlogi pripiše dodatek, glasom katerega bi bili vsi izseljenci v Združene države prisiljeni potovati le na ameriških parnikih.

Delavstvo bo odgovorilo na Garyjev napad.

Washington, 19. aprila. — Uradniki Ameriške delavske federacije skrbno proučujejo izjavo, ki jo je podal predsednik United States jeklarske korporacije, E. H. Gary na delničarski seji korporacije, v kateri priporoča vladno kontrolo nad delavskimi uni-jami.

Kot se naznanja, bo delavska federacija na Garyjeva izjavanja v kratkem podala svoj odgovor. Za sedaj je tajnik federacije, Frank Morrison, odklonil vsak komentar, ker hoče Garyjeva izjavanja najprej temeljito proučiti.

Senat odredil železniško preiskavo.

Washington, 19. aprila. — Danes je senat odredil splošno preiskavo železniškega problema. Resolucija predsednika meddržavne trgovske komisije, senatorja Cummins, je bila sprejeta brez debate.

Z zasliševanji pred komisijo se bo pričelo že s prvim majem. Najprej bodo zaslišani razni uradniki železniških družb. Komitej je avtoriziran, da preišče železniške vzdrževalne stroške, uspešnost obratovanja, omejitev prometov, in najboljši način za znižanje tovornih in potniških pristojbin.

V Chicagu se zasliševanja železniških družb še vedno nadaljujejo. Družbe imajo sedaj še tri dni časa, nakar se bo zasliševanja za en teden prenehala, nato pa bodo prišle na vrsto organizacije železniških delavcev.

W. J. Lauck, ekonomski izvedenec, ki je v službi železniških uni-j, je danes izjavil, da je v Združenih državah okrog 100 mož, ki kontrolirajo potom zastopstev v direktorijih raznih korporacij 12 največjih newyorških finančnih institucij, večino važnih železniških družb, in pretežni del vseh važnih surovin kot premog itd. Ta skupina je najprej udarila na farmerje, sedaj pa je uprizorila umetno krizo, da uniči še delavstvo, je izjavil Lauck.

TAKE SO!

Steubenville, D., 19. aprila. — V tukajšnji bolnišnici se nahajata nocoj dva obstrljena in oklana moška. Eden, ki se piše Mike Glumic, je star 28 let, in navadno živi v Midland, Pa., drugi, ki se piše Stefan Kovačič, pa ima že štiri križe na plečih in je doma iz Empire, O. Šlo se je samo radi neke punce, katero sta hotela oba imeti rada. Mislila sta očitno, da se tepeta za ljubezen mlado Miss Marie Wernert. Srečala sta se blizu hiše, kjer živi Miss Wernert, in sta se spopadla kot pes in mačka. Glumic ima zdaj kroglo v prsih. Kovačič pa je nevarno oklan. Najzlastnejši del zgodbe pa šele pride. Ko je Miss Wernert namreč zvedela, kaj se je zgodilo, se je pomilovalno nasmehnila in dejala malomarno: "U! Kakšna tepca! Saj ne moram ne prvega, ne drugega. Jaz sem še mlada in lepa, in nimam časa za take oslarije."

Igralci dramatičnega društva "Ivan Cankar" ki imajo vloge pri igri "Čarovnica" imajo nocoj igralno skušnjo. Navzoči morajo biti vsi.

Spor med Združenimi državami in Japoni.

Tokio, 19. aprila. — Japonska vlada je danes prvič objavila noto Združenih držav z ozirom na otok Jap.

Podana je samo nota brez vsakega komentarja od strani japonske vlade.

Domneva se, da bo Japonska zavrnila ameriška izjavanja, in da bo v svojem odgovoru na Hughesovo noto poudarjala, da ako se v versailski pogodbi nahajajo kakšne napake, tedaj je treba, da jih priznajo in popravi-jo vsi oni, ki so jo podpisali.

Japonska bo priporočala, da se vprašanje glede mandatov razmotri od vseh onih držav, ki so podpisale nemško mirovno pogodbo.

Profesor Hajaši, svetovalec japonskega zunanjega ministarstva, je govorec privatno, danes izjavil:

"Predsednik Harding ne upošteva dovolj, kakšen učinek in kakšne možne rezultate bi lahko prineslo vztrajanje na ameriškem tolmračju vprašanja glede Japana. Mr. Harding na povsem ti-pično ameriški način protestira proti sedanjim odločitvi, upošte-vajoč namreč ednole ameriške zahteve.

"Toda izpolnitev teh ameri-ških zahtev bi značila največji zločin v zgodovini Japonske."

V Washingtonu mislijo, da Japonska ima "blufa".

Washington, 19. aprila. — Po mnenju republikanskih članov senatnega odseka za zunanje zadeve, japonsko stališče z ozirom na otok Jap, češ, da ima ona ekskluziven mandat nad njim, ni nič drugega kot stara igra diplo-matskega blufanja.

Senator Moses iz New Hamp-shire, republikanski član zunanje-ga odseka, ki je videl japonske zastopnike v akciji na rusko-japanski mirovni konferenci, ki se je vršila leta 1905 v Portsmouthu, pravi, da niti najmanj ne dvomi, da se bo Japonska, ko bo videla, da ne gre drugače, uklonila zahtevam Združenih držav, ter privolila v internacionalizacijo. Senator Moses je bil pod Taftovo administracijo tudi ame-riški poslanik za Grško in Črno-goro, in precej dobro pozna tri-ke, katerih se poslužujejo evrop-ski diplomatje.

Senator Moses pravi, da je isto blufarsko igrigrala Japonska tudi na konferenci v Portsmouthu in da je hotela napraviti vtis, kot da želi nadaljevanja voj-ne, ako se ji ne izplača velike odškodnine. Japonski zastopniki so dobro vedeli, da je Japonska bankrotina, in da ne bi mogla voditi nadaljne vojne proti Ru-som, toda navzlic temu so govorili kot da se lahko bojuje, ko-likor časa hočejo. Rusija ji ni iz-plačala niti centa odškodnine, to-da Japonska vsled tega ni nada-ljevala z vojno.

V tovarni Cleveland Tool & Supply Co. na 1427 W. 6th St. je v enem tednu že dvakrat pričelo goreti. Ogenj ni naredil mnogo škode, toda uradnikom družbe se čudno zdi, da se je ogenj dvakrat za enim drugim pojavil in so pričeli preiskavo.

Devetindvajset jetnikov Warrensvillske prisilne delavnice je prišlo večeraj prosit za pomil-oščenje. Radi bi bili namreč spuščeni na prosto. Med njimi je največ kršilcev prohibicijskih zakonov.

Stavbinski kontrak-torji znižali pla-če na 90c.

Clevelandski stavbinski kon-traktorji so dobili od svoje zveze večeraj naročilo, da znižajo plače tesarskih delavcev od \$1.25 od ure na 90c od ure. Nova mezdna lestevica, ki so jo kontraktorji samovoljno odredili, ima postati efektivna v pondeljek.

Uradniki unije stavbinskih de-lavcev, ki šteje približno 7000 članov, še niso naznanili, kaj da bodo napravili v očigled sklepa kontraktorja, da znižajo plače, toda splošno se pričakuje, da bo do stavbinski delavev v pondeljek zaštrajkali, ako da tedaj ne pri-de do kakšega kompromisa. Od-redbo za znižanje plač za celih 35c pri uri je podal večeraj eksekutivni odbor Zveze stavbinskih delodajalcev, kateri je bila zade-va izročena v pondeljek zvečer, potem ko je zveza stavbinskih kontraktorjev sama od sebe pre-klicala pogodbo z unijo tesars-kih delavcev. To so kontraktorji napravili, ker pravijo, da je unija s proglasom štrajka pri nekem podjetju medtem ko so se vrši-la pogajanja, kršila medsebojni sporazum. Vrniti bi se imeli na delo v pondeljek, toda ker se ni-so, so kontraktorji samovoljno odredili, da se plače znižajo na 90c, medtem ko je mezdna po-godba, ki je bila sklenjena za e-po leto, imela ostati v veljavi do 1. maja.

Stavbinski podjetniki zavze-mo stališče, da ker dosedanja pogajanja z unijo za sklep nove mezdne pogodbe, niso prinesle nikakih uspehov, imajo pravico, da sami določajo plače svojih u-službenecv.

Kot se izjavlja, bodo stavbeni-ki zavzeli to stališče po 1. maju tudi napram vsem drugim delav-cem, ki so upošljeni v stavbeni industriji, ako delavci ne bodo hoteli sprejeti zahtev z ozirom na znižanje plač.

Pričakuje se, da bodo kontrak-torji zahtevali znižanje plače na 90c ure tudi za vse druge stav-binske delavce, razven tesarjev, ki so dosedaj dobivali po \$1.25 na uro.

J. M. Glavak, ki je predsednik delavskega koncila vseh stavbin-skih delavcev v Clevelandu, ni hotel večeraj podati nikake izjave, kakšno stališče, da bo koncil za-vzel napram izjavi kontraktor-jev. Dejal je le, da je to v prvi vrsti zadeva tesarjev.

Sedanji spor je sličen onemu, do katerega je prišlo pred štiri-mi leti, ko je za dobo dveh mese-cev in pol prenehala vse stavbin-sko delo. Posledica onega spora je bila, da so kontraktorji pri-znali unijo in da so od tedaj na-prej upošljevali le unijske dela-vece.

NOVA ODREDBA GLEDE PIVE?

Washington, 19. aprila. — Danes se je zvedelo, da davčni urad misli izdati novo odredbo, glasom katere bi bilo zdravni-kom dovoljeno predpisati neome-jeno količino pive.

DANNUNZIO SE JE OŽENIL.

Geneva, 19. aprila. — Iz Lu-gana se poroča, da se je bil v so-boto Gabriel D'Annunzio tamkaj civilno poročil z 29-letno signori-no Luisello Bacara, ki je znana kot klavirska virtuoziinja.

Oljni spor med Ame-riko in Anglijo.

Washington, D. C. — Albert B. Fall, tajnik za notranje zade-ve, je pisal senatorju Lodge-u, ki je tajnik senatnega odseka za zunanje zadeve, pismo, v kate-rem se dolži angleške oljne kor-poracije, da so se podvrgele mehi-kanskim zakonom in odredbam glede eksploatacije mehikanske zemlje, in da so s tem izdale ame-riške oljne interese v Mehiki.

Pismo tajnika Fall-a se sma-tra za najbolj nesramno razkri-tje dolarske diplomacije, kar jih je kdaj podal v javnost kak od-govoren zastopnik kake vlade. V tem pismu se govori o petrolej-skih interesih Anglije in Ameri-ke, kot da so priznani instrumen-ti vlade, in nekateri kritiki so pre-pričani, da je to pismo zna-menje nove svetovne vojne v bli-žnji bodočnosti, katere prvo po-zorišče bo Mehika.

Senator Lodge se je poslužil Fall-ovega pisma v nekem svo-jem govoru, katerega večina čas-opisja niti omenila ni. Vzrok mora biti v tem, ker je Lodge ta govor imel istega dne, ko je pred-sednik Harding pred kongresom prečital svojo prvo poslanico.

Lodge se je v svojem govoru zavzemal za pogodbo z južno-a-meriško državo, Kolumbijo, češ, da se na ta način protektira ame-riške oljne interese v centralni in južni Ameriki.

Tajnik Fall se je v svojem pi-smu spustil tudi v zadeve, ki pravzaprav njega čisto nič ne brigajo, ker spadajo v področje državnega tajnika Hughesa, ki je priznan kot glasnik Združenih držav v vseh rečeh, tikajočih se zunanjih zadev.

Fall pravi v svojem pismu, ki je bilo napisano 21. februarja te-kočega leta:

"Resnost sedanje krize z ozi-rom na oljni razvoj na svetu na-pravlja name največji vtis. Jaz rabim besedo "kriza" docela na-menoma, in poudarjam, da je "kriza" edino primeren izraz po-temi okoliščinami. Dovolite mi, da vas opozorim na neko nadvse va-žno zadevo:

"Angleška in francoska vlada sta ponovno protestirali pri me-hikanski vladi v ravno istem smi-slu kot je protestirala ameriška vlada proti zaplenilnim odred-bam mehikanske vlade pod mehi-kansko konstitucijo iz leta 1917, ki jo je proklamiral Carranza in ki je v veljavi tudi še sedaj pod vladjo Obregona. Mehikanska A-guila oljna družba, ki je pod kon-trolo Angležev, je bila članica a-meriške zveze oljnih družb in je več let sodelovala s to zvezo pri izdajanju protestov proti zaplen-jevalnim odredbam od strani an-gleške in ameriške vlade.

"Pred tremi meseci pa je Agu-ila družba obvestila zvezo ame-riških oljnih družb, da bo od se-daj naprej v vseh ozirih nasto-pala povsem neodvisno, in da se bo ravnala v soglasju z odredba-mi mehikanske vlade pri dobavi dovoljenj za eksploatacijo oljnih vrelcev."

"Navzlic temu pa Anglija svo-jih protestov proti odredbam mehikanske vlade še ni nikdar preklicala in je dozdevno še ved-no v soglasju s protesti, ki jih je podala skupno z vladjo Združenih držav.

"Na ta način pa dosega Aguila oljna družba, katero lastuje prav-zaprav angleška vlada sama, šte-vilne prednosti nad ameriškiimi oljnimi družbami, ki vstrajajo pri naraščajočih in nasvetih ame-riške vlade."

Bivša nemška cesa-rica pokopana.

Potsdam, Nemčija, 19. aprila. — Pogreb bivše nemške cesarice Avguste Viktorije, se je vršil danes v predmestju tega mesta, kjer se nahajajo cesarske palače, ki so bile priča tolikim sijajnim in bleščecim prizorom v dneh Hohenzollernske slave. Tekom po-grebnih obredov je zvonilo po vseh cerkvah mesta. Obredi so se vršili v templu, ki se nahaja na ozemlju nekdanjih cesarskih palač. Krsta, v kateri se je na-hajalo truplo bivše cesarice, je bila docela priprosta. Ob krsti je stala rmena zastava, ki je nekoč predstavljala dostojanstvo nem-ške cesarice. Navzoči so bili šti-rje sinovi bivše cesarice, katerim se je dovolilo, da se vdeležijo po-greba, medtem ko se bivšemu kajzerju in najstarejšemu sinu, bivšemu prestolonasledniku ni dovolilo, da bi bila prisotna.

V mrtvaški voz, s katerim se je prepeljalo truplo pokone ce-sarice, so bili upreženi štirje čr-ni vranci iz nekdanjih cesarskih hlevov, od njen pa so korakali častniki regimenta, ki je nekoč nosil ime bivše cesarice. Za mrt-vaškim vozom so se peljali v dr-žavnih ekipah bivši principi in člani Hohenzollernske dinastije, in tem so sledili maršal von Hin-denbura, general Ludendorff, von Meckensen in von Kluck.

Takoj za krsto je korakal ge-neral Fafkeheyn, ki je nosil na blazini številna odlikovanja biv-še cesarice. Po končanih obredih se je spustilo v grobnico občin-stvo, da si lahko ogleda krsto bivše cesarice.

Po končanih obredih so se bi-vši člani Hohenzollernske dina-stije odpeljali v Cecilienhof, kjer je bila nekoč rezidenca žene biv-šega prestolonaslednika.

pri naročilih in nasvetih ame-riške vlade."

Na koncu pravi Fall, da je že zadnji čas, da se Amerikanci za-vedo svojega položaja, in da kot patrijotični Amerikanci temu primerno nastopijo.

Za tem oljnem bojem med Združenimi državami in Anglijo, pa tiči še večje boj, namreč boj za svetovno trgovino. Tudi to pri-znava Fall v svojem pismu. V tem boju sta Amerika in Angli-ja poglavitni nasprotni sili. Po-litični opazovalci so silno prese-nečeni, da more kak član Hardin-govega kabineta iti tako daleč, kot podat v javnost kaj takega kot je naslednja izjava Fall-a.

"Velika Britanija se je iz vojne naučila, da narod, ki kon-trolira oljno industrijo, kontro-lira tudi pomorsko trgovino, kaj-ti očitno je, da noben parnik, ka-terelega parna sila se prideluje s premogom, ne more komperira-ti s parnikom na olje. Velika Bri-tanija je, zasedajoča se tega, sprejela tekom zadnjih par let postopanje, kakršnega se je po-služevala v svojih provincah že pred več leti, to je, da se izobu-je Amerikane pri vseh angleš-kih oljnih poljih, ali pa se jim na kak drug način onemogoča njih sodelovanje.

Kot izloda imperijalisti ne ma-rajo drugega kot absolutno kon-trolo. Da bi si trgovino razdelili med seboj, o tem niti ne mislijo. Tudi predsednik Harding se je v svoji poslanici ogreval za veliko trgovsko mornarico. Ali bo tre-ba nove vojne, da se preskrbi ku-riva za naše parnike?"

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 Business Place of the Corporation. 6418 ST. CLAIR AVE.
 SUBSCRIPTION RATES:
 By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
 Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
 3 mo. \$2.00.
 United States 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
 Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
 POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastno izdala se
Ameriško-Jugoslavanska Tiskovna Družba.
 6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.
 Za vsebino oglaševanj odgovorno ne uredništvo, ne upravljanje.
 CLEVELAND, OHIO SREDA (WEDNESDAY) APRIL 20th 21

ŽELEZNIŠKA ODLOČITEV.

Kot je bilo pričakovati, je bil sprejem odločitve vladnega železniškega odbora v Chicagi z ozirom na odpravo takozvanih narodnih pogodb, to je takih, ki veljajo za železničarje širom dežele, dokaj različen. Kot smo mi že pri objavi vesti same pripomnili, ima omenjena odločitev svojo slabo, pa tudi svojo dobro stran, oziroma bila bi lahko še slabša kot je.

Istega mišljenja je očitno tudi železniško delavstvo samo. Njena najslabša stran je brez dvoma ona, ki določa razveljavljanje narodnih pogodb in ki dovoljuje pokrajinske konference in pogajanja med posameznimi družbami in njenimi uslužbenci mesto pogajanj na narodni podlagi.

Ta odločitev razceplja železničarje v brezštevilne skupine, njih enotnost je kolikor toliko oslabiljena, in to seveda samo na korist družbam. Moralna sila železniških unij se na ta način niža, kajti povsem naravno je, da zastopstvo par tisočev železničarjev nima tiste odporne sile, ki je potrebna za uspešen boj proti nasilju železniških mogotcev, katerih namen je oropati delavce vseh pravic, katere so si priborili za časa vojne, kot pa zastopstvo par milijonov delavcev. Poleg tega pa v izjavi ni nikjer ničesar, kar bi garantiralo delavcem pokrajinskih konferenc, da se jih bo priznavalo kot organizirane skupine.

Kot se je izrazil neki član železniškega odbora, zastopajoč "javnost": "Vsaka železniška družba ima neodvzeto pravico pogajati se s svojimi uslužbenci, ako tako želi, in vsak ameriški državljani ima istotako pravico pogajati se sam s svojim delodajalcem, ako tako želi. Nobeden izmed obeh ne more biti vezan vsled skupne akcije drugega."

Ta izjava je jako močno podobna izjavam, ki jih dan za dnem izdajajo razne organizacije za odprto delavnico, in kot se je izrazil predčerašnjim predsednik United States jeklarske korporacije, E. H. Gary.

Ni dvoma, da se bodo železniške družbe skušale poslužiti odloka, ki ga je podal vladni železniški odbor, za boj proti železničarskim unijam. Tudi predsednik zveze železniških družb se je že izjavil, da je nadvse važno, da se med družbami in delavci uvedejo "direktni odnosi." To je samo malo lepši izraz za gonjo proti unijam.

Kot navadno pri takih odločitvah, je tudi ta sestav-

ljena na tak način, da človeku dovoljuje najraznoličnejše zaključke.

To je tudi najbrž vzrok, da medtem ko so se nekatere delavske organizacije izrazile svoje zadovoljstvo, pa je Samuel Gompers proti izjavi izrazil svoje največje ogorčenje, trdeč, da ta odločitev vladnega odbora jemlje delavstvu veliko težko pridobljenih pravic.

Iz vsega tega prihajamo do zaključka, da bomo vrednost oziroma malovrednost odloka, ki ga je podal vladni železniški odbor, spoznali šele, ko se bo istega praktično izvajalo.

Iz stare domovine.

Paroplovba med Jugoslavijo in Ameriko. — Znani ladijski lastnik Banac iz Londona je osnoval pred nekoliko dnevi prekomorsko parobrodno družbo "Transatlantic". Pri tej družbi udeleženi največji denarni zavodi v Beogradu in Zagrebu. Družba "Transatlantic" razpolaga že s tremi parniki po 9000 ton ter prične tekem 3. meseca z redno plovo med New Yorkom in našimi pristanišči na Jadranskem morju.

Nov rudnik premoga v Dalmaciji. V okolici vasi Lučani je otkriven nov rudnik premoga. Izkoriščanje kaže najlepše perspektive za bodočnost tega rudnika.

Prepovedan izvoz v Italijo. Izvoz sledečih predmetov v Italijo je prepovedan: klavne živine, mesnih izdelkov, suhega in svežega mesa, masti, krme in koruze.

Izvoz mesa v Italijo ustavljen. Italijanska vlada je ustavila do nadaljnjega uvoz mesa iz Jugoslavije preko Postojne v Italijo. To je zelo zadelo prekupce in mesarje iz Slovenije, ki so imeli veljavne množine mesa že pripravljene na železnici za izvoz v Italijo. Sedaj se nekaj blaga spravili v hradlinice, ostalega pa po možnosti izvozil v Avstrijo. Upamo pa, da bo to ukrep ital. vlade tudi ugodno vplival na ljubljanski mesni trg, in da bo te dni pred prazniki dovolj mesa po maksimalni ceni na trgu.

Zopet prepovedan list. Ministrstvo za notranje stvari je prepovedalo razširjanje lista "Narodni glas", ki izhaja v Ameriki, ker piše sovražno o razmerah v naši državi.

Ameriški konzul na Reki je dobil ukaz, da se preseli v Zader, to pa radi tega, ker Zedineje države ne priznavajo Reke kot neodvisno državo.

Velikost Jugoslavije. Jugoslavija ima 259.560 km.: Italija pa 286.964 km., Avstrija 70.000 km., Madžarska 78.000 km. Jugoslavija je torej skoraj ravnotako velika kot Italija. Če odštejemo od Italije Julijsko Benečijo, ki po večini narodnostno pripada Jugoslaviji in bi spadala pod Ju-

goslavijo, je Italija za nekaj kvadratnih kilometrov manjša od Jugoslavije.

"Novi Čas" in sodr. Anton Kristan. "Novi Čas" od 20. marca objavlja sledeči popravek s. Antona Kristana na različne napade na njegovo osebo:

"1. Ni res, da sem podpisani Anton Kristan poslal 'kot voditelj socialnodem. gospodarskih organizacij' večkratni milijonar res je, da nisem milijonar. — 2. Nisem res, da sem pustil socialistične gospodarske organizacije na cedilu — res je, da do danes nisem odložil nobenega mesta. — 3. Ni res, da sem ustanovil v Trstu z gg. Ferfollji trgovsko družbo in res ni, da bi kakakaka družba oddajala blago 'Nakupovalni Zadrugi'.

"4. Ni res, da bi bil jaz delničnik Zaler et Co., in res ni, da bi bil jaz kdaj v kakšni sodni preiskavi. — 5. Ni res, da sem pri 'Spl. kred. društvu' odprl sam svoj kredit za 8 milijonov kron, in res ni, da me je kak odbornik prisilil za kako jamstvo — res je, da me je po vsem tem, kar so 'Novi Čas' in drugi listi pisali o meni, občni zbor 'Splošnega kreditnega društva' dne 19. marca t. l. zopet izvolil v upravi svet 'Spl. kred. društva', ki me je soglasno izvolil za svojega predsednika."

V meritorno razpravo o resničnosti trditve s. Antona Kristana in o protidokazih, ki jih navede "Novi Čas", se za danes ne bomo spuščali. Uverjeni smo, da si bo znal s. Anton Kristan, kakor ga poznamo, priskrbi sam zadostne dokazila, če se mu bo zdelo potrebno. Njegovi prijatelji in somišljeniki, in teh ima najmanj toliko kakor sovražnikov v nasprotnem taboru, vedo dobro, kaj je res in kaj ni res in vedo tudi, komu naj verjamejo. — Toda "Novi Čas" se sklicuje tudi na neke novice "Napreja" in pripoveduje, kaj je "Napreja" o njem poročal, tisti "Napreja", ki je "njegov" list. Temu nasproti ugotavljamo, da "Napreja" ni Kristanov list.

Vsak, kdor zna brati, vidi vsak dan napisano na naslovni strani "Napreja" — glasioj socialno-demokratske stranke! Res je, da je "Napreja" zabeležil kot kronist

vse vesti o s. Antonu Kristanu, res je, da ga je nazval "gospodom", toda kaj se more sklepati iz tega? Vendar nič več in nič manj, kakor to, da je "Napreja" glasilo stranke (in ne "njegov list"), ki ima pravico ali dolžnost ali možnost ali kakor že hočete to imenovati primesti tudi o lastnem očetu njemu prijetne ali neprijetne vesti samo zato, da razčisti položaj z ozirom na principitela vprašanja stranke... V tem tiči ravno vsa moralna moč stranke, da v svojem glasilu obravnava, hvali ali graja ali molči tudi o strankinih šefih in njegovih osebnih zadevah, če to interes stranke zahteva, ker stranka kot taka ne pozna nobene osebne diktature, ampak samo svoja strankina načelstva in odbore, kjer osebe ne smejo igrati nobene vloge. Če je "Napreja" v kakem oziru imel prav ali ne, o tem bo ravno tako sklepala stranka po svojih organih, ki so v to poklicani; to je pa interna zadeva stranke, ki javnosti nič ne briga, stranko pa po definitivni rešitvi v pristojnih instancah. Zato je vsako sklicevanje "Novega Časa" na "Napreja" popolnoma odveč. — Iz vsega pisanja "Novega Časa" se pa vidi, da je bil članec "Napreja" o "čiščenju" jako umesten, ker ljudje, ki nosijo interne strankine stvari v tuje časopise z zlobnim namenom, namesto da bi obravnavali strankarske stvari tam, kjer je dano mesto in prilika za to, ti so tiste pomladanske veje, katere vrtnar odžaga kot odveč. Klerikanci se presneto motijo, če mislijo, da bodo s takimi surovostmi restavirali predvojni vpliv klerikalizma in napravili zmedo med soc. dem. delavstvom. Mi smo premagali že mnogo takih ogabnih napadov, zakaj napad na s. Antona Kristana ni naperjen proti Kristanu, ampak proti stranki in našim organizacijam, in ta napad zavedno delavstvo zavrača z ogorčenjem, ker je zloben in zavraten proti delavski stranki. Vse drugo bo delavstvo rešilo v svojem poštenem prepričanju.

Smrt na vešalih. — Mariborsko porotno sodišče je 24. t. m. obsodilo Antona Bračka zaradi umora na smrt na vešalih.

RADIČ MENJA TAKTIKO

Belgrad, 13. marca. — Današnja "Samouprava" piše pod naslovom: "Radič menja taktiko". Iz krogov, ki so Radiču blizu, se doznava, da Radičeva akcija peša. Kakor se vidi iz gotovih dejstev, Radič ne more preprečiti izvršitve državnega edinstva in sam naglo menja taktiko.

Rad bi omogočil sebi prihod v Belgrad, pristop v konstituantu. Ali bo Radič v svoji sporniškosti vlogi dobil oproščenje srbske vojske in Belgrada, katere je tako žalil, ali mu bo v takih razmerah, katerih je sam kriv, lahko priiti v Belgrad, ni lahko vprašanje.

Belgrad, 14. marca. — Hrvatski ban je obvestil vladu, da se razmere v Hrvatski konsolidirajo.

Zagreb, 14. marca. — Izvrševalni odbor Hrvatske zajednice je izdal nastopni komunique: 1. izvrševalni odbor Hrvatske zajednice izjavlja po poročilu dr. Gjura Šurmina in na njegov predlog, da sploh ne more biti podlaga razgovoru čl. 62. ustave na podlagi redakcije posl. Juraja Demetrovića, po kateri bi se imela država urediti samo po županijah in se pokrajine ukinejo. 2. Na novinske vesti povodom izjave posl. dr. Mate Drinkovića, da je Hrvatska republikanska seljačka stranka odstopila od svojega republikanskega programa in da je Narodni klub začel skupno s Hrvatsko republikansko seljačko stranko na tej podlagi akcijo, se ugotavlja, da je dr. Drinković v ožjem ustavnem odseku izjavil, da ga je Radič pooblastil izjaviti pred vsakomur, da je pripra-

Iz stare domovine.

Samomor. — V Mariboru se je ustrelil v nedeljo dopoldne z dvocevko nadkurat v vojaški realki Peter Stefan, po rodu Čeh, ki je bil v vseh krogih zelo priljubljen. Zadnje čase je tožil o živčni boleznii. Pripeljali so ga še živega v javno bolnišnico.

Tatvina obleke. Neka 23letna dekle je v Rifniku na Štajerskem izvršila drzno tatvino obleke. Posledično ženi Josipini Cveglarjevi je okoli 7. zjtraj pobrala ve-

liko množino obleke in perila v skupni vrednosti 26.174 K. Tatnica je brez sledu izginila.

Moralna v mestih in na kmetih. Med vojno so se v naših mestih in na kmetih pojavili znaki laske morale zlasti glede zakonskega življenja. Nekatere babice so imele obilo kujelele ne samo fine gospode, ampak tudi kmečke žene. Za gotove operacije pri odstranjevanju ploda so zahtevale babice do 1000 kron. Seveda je večina ljubljanskih babic stroga in poštena, toda v nekaferih slučajih so se mnoge pregrešile. Zgodil se je celo slučaj, da je poročila babica neka kmetica kar dva cela prešča, če ji ustreže gotovi želji.

Poročila, ki nam danes dohajajo, obsegajo dva dela.

V prvem delu se govori, "da Radičeva akcija peša". To je navadna tolažba brez vsake realne podlage. To je razvidno že iz naslednjih stavkov, ki jih priobčuje "Samouprava". Kaj se to pravi: Radič bi rad prišel v Belgrad? Kdo mu pa to brani? O kakik "spokorniški" vlogi pa sploh ni govora! Govoriti danes o "spokorništvu" je deplozirano, ker ključ do situacije ima še vedno Radič v svojih rokah.

Drugi del je pa zanimajnejši. Tam se pravi, da Radič še ni opustil svojega republikanskega programa.

Tako bedast Radič gotovo ni, da bi odžagal sebi najčvrstejšo vejo, na kateri sedi! To je že mogoče, da pravi, da se on in njegova stranka momentano zadovoljuje s socialno gospodarskim programom — ampak republikanskemu principu se on ne odreka! In to je glavno pri njem, oziroma za njegovo stranko. Zato ga tudi citirani članek radikal-ske "Samouprave" ne bo niti najmanjše oplašil.

J. Glaser:
UBRANOST.
 Še enkrat te ljubim kot časih, rad dal bi ti srečo vso; kako bi te božal po lasih iskreno in srčno!

Ni, draga, te pri meni, a v moji duši je toplej soj: vsi trenotki lepi, iskreni, ko bil sem dober s teboj.

J. Glaser:

POMLAD:

Spet grem čez skriti najin kraj — in zelenijo spet nad mano bukve kot nekdanj, ob poti žene cvet. Spet dala so drevesa vonj opojen, krepek, zdrav; nihče ni zimoval zastoj, ne gozd in ne ljubav.

J. Glaser:

POMLAD:

Spet grem čez skriti najin kraj — in zelenijo spet nad mano bukve kot nekdanj, ob poti žene cvet. Spet dala so drevesa vonj opojen, krepek, zdrav; nihče ni zimoval zastoj, ne gozd in ne ljubav.

ni bilo seveda nikjer opaziti, in tudi Vida ni mogla videti ničesar. Le burja je tulla in čelala noč — grozno in pošastno!

"Morda je bil kak pes, ki te je s'edil po noči, a tebi se je dozdevalo, da je volk ali celo medved," opomni Vida z zamolklim glasom. Jedva more govoriti, tako je trepetala na celim životu. A ne da bi bila nezgoda Vekoslava prestrašila ženo, temveč ona se je tresla same bojazni, pomislivši, kaj bi bilo sedaj, ko bi prišel Branko: ter našel mladega grajščaka tu o polnoči.

Vekoslav opazi Vidin strah in oemir ter reče:

"To je bil najmanj gotovo volk ali medved, verjamim mi. Nikdar v svojem življenji me še ni bilo tako strah kakor nocoj. Se celo ti sama trepeteš pred to pošastjo, a še videla je nisi. Ne boj se, da ti zverina še vrata strla ter prišla v hišo. Če gre kdo z menoj, hočem takoj pogledati, kje je. Trije ali siloma tudi dva bi jo že lahko zgrabila in ubila... Ali je Branko doma?"

"Ni ga doma, in tudi posli so šli vsi z materjo vred k polnočnicam," odgovori zmčeno Vida na grajščakovo vprašanje. "Zatorej te prosim, Vekoslav, zapusti mojo hišo in hodi domov; ali če tega ne, pa vsaj tja na skedenj ali v hlev, dokler se ne stori dan. Kaj bi si mislil in rekel Branko in ljudje, ko bi naju našli sama obtožena v hiši?"

"Kaj si more misliti in reči Branko? Ali naj zapustim v temnej noči hišo svoje nekdajne mladostne prijateljice ter se podam v vidno nesrečo?... Nocoj ne morem domu, predno ne pridejo Branko ali posli iz cerkve ter me spremijo v grad. Ali bi ti bilo tako ljubo, da me raztrga divja zver? Ali si že celo pozabila na svojega nekdajnega Vekoslava? Poglej mi, Vida, zopet enkrat v obraz in v oči, a mlo in srčno. Tudi se malo nasmejni in bodi prijazna kakor nekdanj z menoj!"

(Dalje prihi.)

ŽRTVA LJUBOSUMNOSTI

NOVELA.

Spisal dr. Stojan.

Možu je bil ta predlog jako po volji. In ko je že uredno pozneje začelo zvoniti navditi, odpravilo se Branko, stara mati Jera in posli k polnočnicam.

"Pa lahko hodita, Branko in mati," govori Vida na pragu stoječa odhajajočemu možu in materi. "Ne pozabite moliti tudi za me eden ali dva očenaša. Je-li, Branko, da bodeš molil prav iskreno in pobožno za najino srečo in mir božji? Lahko hodi in misli na me, Branko. Lahko noč in sreen pot!"

Izgovorivši pa objame žena svojega moža in ga v slovo prav goreče poljubi. Dolgo je še zrla Vida za svojim Brankom. Stoprav ko se skrije luč, ki jim je svetila v cerkev, stopi žena v hišo ter zaklene vežna vrata za seboj. Na to pa razpostavi vse lepo po sobi in popravi pri jasicah, kar še ni bilo v redu.

na zidu je motila to mrtvo tišino. Sedaj pa poklekne Vida. Skrivnostna tihota nastane potem v izbi. Le ura da k svojej ljubej Grozdanki, ki je spala kakor angelček v zibelki. Nežno je dihala dete. Božji mir se je razlival nad njim, in angeljska nečolnost mu je obsevala z lica.

Nekaj časa pogleduje srečna mati z vidnim dopadanjem svoje dete in ga naposled iskreno poljubi. Nato vstane in govori sama seboj:

"Ne vem, kaj mi je. Zdi se mi, da sem srečna, najbolj srečna ženska na svetu. Hvala Bogu, da se je povrnil zopet zakonski mir v moje in Brankovo srce. — Ali ne vem, kaj je to! Nekaj me teži v prsih. Zdi se mi, kakor da bi mi sapo zapiralo. Ali je to strah, ali ka-li? Bog si ga sam ve, kaj je to! Saj sem že bila več-

krat sama doma, ali nikdar me še ni taka groza obhajala, kakor nocoj. In vendar je sveti božični večer, ko se je rodil naš odrešenik, ki je prinesel mir ljudem na zemlji!"

Ali Vida ni našla miru. Nekaj notranja tesnoba je je krcila in stiskovala srce. A da si prežene ta neljubi čut in razvedri temne misli, jame, prišedši k mizi, kjer je celo noč luč gorela, čitati iz svetega evangelja.

Zamaknelo je brala Vida iz te priljubljene knjige, ki daje dušnim bolnikom mir in pokoj. Nikdo je ne motil nocoj. Dete je mirno spavalo, in tedaj se je mogla globoko zamisliti v zlate besede sv. pisma. In res, njeno srce je postajalo zopet veselo in mirno. Vsa prejšnja, ne zapopadna groza je izginola iz njene duše. Kako pa tudi ne? Saj je ponovila nocoj trdno zvezo zakonske ljubezni med Brankom in seboj. Prišli bodo zopet veseli časi, in ona bode kakor prej srečno živela s svojim Brankom in svojo mlo Grozdanko!

V take misli se je Vida čitaje večkrat utapljala... A kar na enkrat potrka nekdo na hišna vrata. Vida se zgane in pogleda vsa prestrašena na uro. Bilo je ravno dvanaest. "Kdo bi bil neki zvonaj pri vratih?" — Še enkrat potrka. — Vida po popade strašna slutnja in strah, in mrzla zona obleti njen život. "Kdo je le neki?" misli si žena prestrašena. — Sedaj pa še v tretje potrka, a močnejše in bolj hitro, kakor poprej.

Vida vstane, odgrne zaveso ob oknu ter vpraša: "Kdo je?"

Zunaj pa se prikaže v črn plašč zavita moška podoba, in ta zakliče hlastno in kakor brez sape:

"Vida, jaz sem. Ne boj se. Opri mi, pa hitro, sicer me ta strašna zverinska pošast še dojde in raztrga! Tam-le me že zasleduje. Opri, odpri!"

"Vida, jaz sem. Ne boj se. Odpri mi, pa hitro, sicer me ka, ter odklene vežne duri, a v hišo stopi... mlad grajščak Vekoslav.

III.

Ko zagleda Vida Vekoslava v pravej telesnej ve-

POLOM

(Dalje)

Kri je tekla, hitel mu je povežati roko s kosom platna, ki ga je odtrgal od podložke. Nato je zamašil rano na prsih ter privezal roko čez njo. Na srečo je imel kosček vrvice, z vso močjo je zadrnil to barbarsko obvezo, ki je nudila ugodnost, da je storila vso ranjeno stran negibno ter zabranila krvavenje.

"Ali moreš hoditi?"

"Mislim, da."

Toda ni si ga upal odvesti tako, golorokega. Nekaj mu je nadomoda vdahnilo misel, da je stekel v sosednjo ulico, kjer je videl mrtvega vojaka; vrnil se je s plašcem in čepico. Vrgel mu je plašč čez rame ter mu pomagal vtakniti zdravo roko v levi rokav. Nato ga je pokril s čepico rekoč:

"Tako, zdaj si naš človek... Kam pojdeva?"

To je bila največja zadrega. Sredi nanovo oživelega upa in poguma se je vrnil strah. Kje najdeti dovolj varno zavetje? Preiskavali so hiše in postreljali vse komuniste, ki so jih zalotili z orožjem v roki. Sicer pa nihče izmed njih ni poznal žive duše v tem oddelku mesta, nikogar, ki bi ga mogla prositi, nobenega skrivališča, kamor bi mogla izginiti.

"Najboljše," je dejal Maurice, "bi bilo še v mojem stanovanju. Hiša je v samotnem kraju, nobenkrat ne pride tja. Toda na drugi strani vode je, v ulici Des Orties."

Jean je zamolklo preklinjal v obupni neodločnosti.

"Strela božja! Kako naj napraviva?"

Da bi šla čez most Royal, ki so ga ognji oblivali z blestečo lučjo najlepšega solnca, ni bilo niti misliti. Hip za hipom so pokali strela na pobrežjih. Vrhutega bi bila našel na neprekoračljivo zapreko — na goreče Tuilerije in na Louvre, ki je bil zabarikadiran in zastražen.

"To je smola; nemogoče je priti na drugo stran!" je izjavil Jean, ki je po svoji vrnitvi iz laške vojske živel šest mesecev v Parizu.

A nenadoma se je domislil: če je pod Royalim mostom še kaj čolnov kakor prejšnje čase, bi se dalo poizkusiti. Reč je bila sicer dolgotrajna, nevarna in neudobna, toda izbire ni bilo, treba se je bilo naglo odločiti.

"Poslušaj, mali, spraviš se vseeno odtoč, tu ni zdravo... Jaz zase poročem poročniku, da so me ujeli komunisti, pa sem jim ušel."

Prijel ga je za zdravo roko, držal ga pokoncu ter mu pomagal priti do konca ulice Du Bac, med hišami, ki so zdaj plamenjele od vrha do tal kakor orjaške baklje. Toča gorečih trsk je padala na njiju, in vročina je bila tolikšna, da jima je smodila lasa na obrazu. Nato, ko sta stopila na pobrežje, sta za hip obstala kakor oslepljena pred strašno svetlobo požarov, ki so goreli v ogromnih snopovih na obeh straneh Seine.

"Sveč ne manjka," je zamrmral Jean, nejevoljen nad to žarko svetlobo.

In šele takrat se je začutil nekoliko varnega, ko je spravi Maurice po nabrežnih stopnicah, ki vodijo na levi strani mosta vsmeri reke. Tam, pod skupino velikih dreves na bregu vode, sta bila skrita. Skoraj četrt ure so jih vznemirjale črne sence, ki so se gibale na drugem, nasprotnem nabrežju. Strela so pokali,

zaslišal se je glasen vztrik, nato je padlo nekaj v vodo, ki se je burno vzpenila. Most je bil očitno zastražen.

"Kaj pa če bi ostala čez noč v tej uti?" je vprašal Maurice, in pokazal na leseno hišico brodar-skega urada.

"Ah, kaj še! Da naju jutri prijmejo!"

Jean je še vedno ostal zvest svoji misli. Čolne je pač našel, bilo jih je celo majhno brodovje.

Toda vsi so bili priklenjeni; kako naj odklene enega izmed njih in osvoboditi vesla? Naposled je zasledil par starih vesel, in posrečilo se mu je streti žabico nekake čolna, ki je bila očitno slabo zaklenjena. In takoj, kakor hitro je položil Maurice v sprednji del čolna, se je previdno izročil toku, da jih je nesel ob bregu v senci kopeli in tovornih ladij. Nobeden izmed njih ni več govoril; groza jih je prijela nad strašno sliko, ki se je razgrajala pred njunimi očmi. Čim dalje jih je nesla reka navzdol, tem bolj se je zdelo, da raste groza na umikajočem se obzorju. Ko sta bila pri Solferinskem mostu, sta z enim samim pogledom zavrli obedve nabrežji v plamenih.

Na levi so gorele Tuilerije. — Ko je napočila noč, so komunisti zažgali na obedveh koncih palače v paviljonu Flore in v Maršalskem paviljonu; in plamen se je naglo polatil osrednjega paviljona De l'Horloge, kjer so bili pripravili pravcato mino ter nagrmadili sodov s smodnikom v Maršalski dvorani. V tem trenutku so bruhala vmes stoječa poslopja iz svojih razpokanih oken vrtinčaste oblake rdečega dima, med katerimi so lizali dolgi modri plamenčki. Strehe so žarele in dobivale razpoke in špranje; zevale so kakor vulkanska zemlja pod silo notranjega ognjišča. Pred vsemi pa je paviljon Flore, ki so ga bili zapalili, najprej plamenel od pritličja do prostornih streh med strašnim rohnenjem. Petrolej, s katerim so polili pod in tapete, je dajal ognju takšno silo, da se je videlo, kako se krive železa balkonskih mrež in kako se visoki, lepi dimniki, s svojimi velikimi, ufinetno izrezljanimi solnci razlevajo v rdečem žaru.

Na desni pa je vzlasti palača častne legije, zažgana ob petih zvečer, gorela zdaj že skoraj sedem ur ter poginjala v velikem plamenu grmade, ki ima z vsem svojim lesom zgoreti v eni sami minuti. Nato se je videla palača državnega sveta, neizmeren, strahoten, ogromen požar, orjaška kamenita kocka, ki je bruhala plamen iz obeh svojih nadstropij, okrašenih s stebreniki. Vsa štiri poslopja, ki so obdajala veliko notranje dvorišče, so se bila užgala hkrati; in tam je petrolej, ki so ga kar po sodih izlivali po vseh štirih stopnicah na vse štiri strani, šumel po stopnicah navzdol kakor potoki iz pekle. Na fasadi ob robu vode se je risala atika v temnih linijah kakor črna rampa sredi rdečih jezikov, ki so lizali njene robove. Strebreniki pa, okrajki, frizi in sohe so se kazale v nenavadni silnosti reliefa in v slepečem odsevu zarenja. Ogenj je divjal tukaj s tako strašno močjo, da je kar pretresal ogromno poslopje, ki je trepetalo in rjulo v svojih temeljih ter pod ljutim izbruhom ognja, ki je brizgal cink njegove strehe proti nebu, ni ohranilo ničesar razen ogrodja svojih debelih zidov. Na levi je gorelo celo krilo Orsajске vojašnice v visokem belem stebri, ki se je dvigal kakor stolp iz same luči. In zdaj naposled so gorela še druga poslopja, sedmero hiš v ulici Du Bac in dvaindvajset hiš v Lillik ulici, ki so palile obzorje ter risale svoje plamene na drugih plamenih v brezreznem krvavem morju.

Jean je zamrmral z izdavljenim glasom: "Bog, to ni mogoče! Še reka se bo vnela!"

(Dalje prih.)

ČETRTA KONVENCIJA JUGOSLOVANSKEGA REPUBLIČ. ZDRUŽENJA.

Ameriška vlada je že napravila potrebno ponudbo, a vzrok je najbrže balkansko malomarnost pri Beograjski vladi.

Zatem nadaljuje br. Zalaznik s svojim poročilom.

NEKOLIKO O GOSPODARSTVU.

Prav rad bi se sedaj spustil še v ekonomsko vprašanje Jugoslavije. Moram pa biti kratak, zato omenim le par stvari.

Denarja ima Jugoslavija dovolj. Ta denar je pa papirnat, in po pravici papirnat, za katerega se izven meja Jugoslavije dobi le malo. Tik za preobratom je bilo še kakih 30 kron za dolar. Ne dolgo pozneje 200, in zopet je padlo na 50, danes pa se suče okoli 130 do 140. Ker sta krožili dve valuti so zjednačili dinar in krono in sicer 4 krona za 1 dinar. Ta menjava seveda je bila strogo objavljena od strani Slovencev in Hrvatov in to po pravici.

Med vojno je bila dežela do celia izčrpana skoro na vsem. Blago za obleko je popolnoma zginjalo. S polomom so se odprle meje in z njimi uvoz. Blaga je primanjkovalo in sicer v toliki meri, da reden dovoz s tedanjimi transportnimi sredstvi ki so seveda bili pod normalo, nikakor ni zadoščal potrebam. Te razmere so rodile popolnoma novo vrsto ljudi. Pričelo se je prekupčevanje na debelo in drobno z ogromnimi dobički. Ljudje, ki vrše tak posel se imenujejo verižniki, ki se dele na male in velike. Sprejeti so bili sicer zakoni zoper verižnike, ki pa niso preganjali velikih, temveč samo male, ki so po največ veržili iz potrebe.

Padanje valute napravi nakupovanje v tujini pravi problem. Trgovci seveda, ki kupijo blago v tujini, ko je valuta visoka, morajo isto prodajati po visoki ceni čeprav valuta pade. To vzdržuje cene visoko in jih bo obdržalo visoko še precej časa. Plače uradništva in delavstva so seveda neprimerno nižje v eksistenčnem minimumu. Če bi hotel delavec pri merno izhajati danes v Jugoslaviji, bi moral zaslužiti kakih šest tisoč kron na mesec. V najboljšem slučaju pa ima dohodkov od dva do tri tisoč.

Še za časa Avstrije je vlada ustanovila v Sloveniji več institucij. Tako naprimer: "novčevalnica za živino", "za žito", "vojno zvezo", "Oblačilnico za Slovenijo" in še več drugih enakih splošnih zavodov. Deloma ti zavodi še danes obstajajo, čeprav ne več, kot popolnoma državni zavodi, temveč kot privatne zadruge, oziroma last posameznih strank.

Iz "vojne zveze" je nastala — "Nakupovalna Zadruga", ki služi v večji meri konzumom pod socialistično kontrolo. "Oblačilnica" je pod kontrolo vseh strank Z. narodnim osvobođenjem so zrasle narodne banke, ki so pred vojno bile še popolnoma neznane banke, tako po imenu kakor premoženju. Največ so si vse te banke opomogle z valuto. Napraviti do pol milijona dobička na dan samo z valuto ni pri teh bankah nič posebnega. Kaj pa je bodočnost teh bank je težko govoriti. Preiskovanja izvedencev niso ravno najboljše. Investicije teh bank niso pod dovolj strogo kontrolo. Zdi se, da je stanje bank v enakem položaju, kot je bilo v Ameriki predno se je pričelo splošno podržavljenje bank. S padcem valute, lahko padajo banke, ako kdo ne reši tega ob pravem času. Zasebne koristi pri vseh teh bankah igrajo seveda prvo vlogo, to je najslabše in najnevarnejše.

Splošno državno gospodarsko vprašanje je zagonekita za tiste, ki ga vodijo. Sreča, da Jugoslavija v tem oziru ni osamljena, temveč da ima polno prijateljev in nesreči. Vse državne blagajne

v Evropi so v enakem položaju. Ali tisto malo kar je, da se razpolaga za financiranje države, je brezdvoma v zelo slabih gospodarskih rokah. Bužeti, katere je odobravalo predstavništvo v Beogradu so naravnost škandal za naše državno gospodarstvo. Vojništvo, katerega ima danes Jugoslavija na nogah daleč presega število potrebe. Mnogo se je seveda govorilo, da je vojaštvo potrebno za branitev naših meja, a zgubili smo na vseh krajih, ne da bi eden naših stopil v bran. Vojništvo je čakalo v vojašnicah, pripravljeno, da stopi na dan za časa voitev, in čaka še danes, da služi buržoaziji v slučaju potrebe.

Govoriti o jugoslovanski industriji je govoriti o dojenčku. Kar je bilo započeto pred vojno, je do malega sedaj vsa paralizirana. Tovarne stoje vsled pomanjkanja premoga, sirovin ali pa obratnega kapitala.

Po večjem je dežela poljedelska in ves njen eksport obstoja v poljedelskih pridelkih. Ni pa strem rečeno, da nima bodočnosti v industriji. Sirovin je dovolj pod zemljo in pametno državno gospodarstvo bo dvignilo vse te zaklade. Tudi z lesom dela Jugoslavija že danes veliko in ima v tem tudi precejšnjo bodočnost, ker so države sosedne Jugoslaviji odvisne od njenega lesa.

Odlično mesto zavzema gospodarska industrija med temi tobačna, pivovarne in mlinarstvo, najmanj pa je razvita rudarstvo. Da krije svoje državne stroške je za Jugoslavijo neobhodno potreba, da podrži vse te naravne izvore bogastva, stem prepričati privatno profitarstvo in na polni državne blagajne. Pod državno kontrolo z državnim kreditom bi bilo lahko obratovati zaostalo industrijo in započeti še neodprta rudnika. To je mogoče le rešiti ako pade obstoječi buržoazni režim in na njega mesto stopi vlada na principih programa J. R. Z. To je sigurno, da se zgodi, kakor hitro tek evolucije dozori za tak korak.

ZADRUŽNA BANKA.

H koncu naj omenim še sledeče. Delavci v domovini imajo poleg svojih političnih organizacij tudi še vrsto ekonomskih podjetij, na katere naslanjajo svoje politično delo. V Sloveniji imajo središče kooperativnih konzumov s 35 prodajalnami po deželi, "Nakupovalna Zadruga", "Zvezo Gospodarskih Zadrug", "Splošno kreditno Društvo", dnevnik "Naprej" in druge socialistične publikacije, "Ljudsko tiskarno", "Blaznikovo tiskarno", "Konzumno pekarijo". Vspričo vsega tega je postala potreba po lastnem denarnem zavodu neizogibna. Pred dobrim pol letom so si ustanovili Zadržno banko, ki bi naj bila denarna centrala za vse to zavode. Danes "Zadržna banka" že obstoja in obratuje. Promet je od dne do dne večji in obeta se ji lepa bodočnost.

V združenem telesu zdrava duša — star progovor, a vedno resničen. Gospodarska podjetja našega delavstva v Jugoslaviji si želijo tesne gospodarske zveze z gospodarskimi organizacijami jugoslovenskega delavstva v Ameriki.

Priloženi apel od "Zveze Gospodarskih Zadrug" pojasni to željo.

Slovenskemu delavstvu v Ameriki.

Že večkrat smo vam imeli priliko poročati, kako vam so se razvile delavske zadržne organizacije v stari domovini. Te organizacije so ustanovile v Ljubljani pred kratkim lastno Zadržno banko.

S pomočjo te banke žele stopiti slovenske delavske zadruge tudi z ameriškimi delavstvom

v stiske in upajo, da bo imelo to sodelovanje za delavsko gibanje sploh, kakor za vse udeležence čim najugodnejše posledice.

Dan na dan vidimo, da kapitalisti bogatijo — delavci in njihove organizacije pa se morajo boriti z najhujšimi težavami. Ali se pri tem tudi zavedamo, da smo temu sami krivi? Ko puščamo, da zbirajo shranjujejo in upravljaljo kapitalisti naše prihranke, jim pripuščamo, da vporabljajo vso silo od naših žuljev zbranega kapitala za svoje namene in čisto proti nam.

Zadržna banka pa bo vporabljala naše prihranke tako kakor sploh, kakor za vse udeležence Vaša korist. Ona bo ustanovila v Chicagu lastno podružnico, ki bo stopila v zvezo z vsemi delavskimi organizacijami v Ameriki. Ta denarna organizacija bo že samo po sebi oporišče za vse delavsko gibanje v Ameriki.

Prinašala pa bo tudi vsakemu posamezniku največjih koristi. Vsled ozkih zvez z domovino bo mogoče pošiljati denarne prihranke potom Zadržne banke najvarneje in najhitreje v domovino

Naznanjamo

da smo otvorili restavracijo ali

Domačo kuhinjo

— NA —

5802 St. Clair Ave.

Kot vam je znano že iz preteklosti, smo vedno dobro in točno postregli z okusnimi jedili isto bomo delali sedaj. Tudi za žejna grla imamo vedno v zalogi dobre mehke pijače. Za obilen obisk se priporočamo.

E. J. ŠKUFCA & DALITZ

NAZNANILO!

Jutri, dne 21. aprila

se prične v moji trgovini

IZVANREDNA RAZPRODAJA

Vse cene so tako znižane, da se ne boste mogli načuditi. Označene so v naših letakih. Razprodalo se bo vse do zadnjega komada. Torej pridite vsi!

John Tomšič

16005 WATERLOO RD.

COLLINWOOD, O.

DENARNE NAKAZNICE

DRAFTI IN KABELSKE POŠILJATVE

za Jugoslavijo in druge države, se prodajajo po nizkih tržnih cenah. Napredaj je Jugoslovanski in razen tujezemski denar. Nalagamo vknjižbe na tujezemske banke. Oglasite se v kateremkoli podružnemu uradu ali agenciji American Railway Express Company, ali v našem lokalnem uradu:

2048 vzhodna deveta cesta, Cleveland, O.

Ali pišite v vašem lastnem jeziku na

FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT

AMERICAN EXPRESS COMPANY.

65 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

AMERICAN LINE

DIREKTNIA POSTREŽBA

NEW YORK — HAMBURG

Velike moderne Twin Screw ladje,

MANCHURIA MONGOLIA MINNEKAHDA (nova)

2. junija 28. aprila 12. maja

NAJKRAJŠA IN NAJUDOBNEJŠA POT.

Ladje imajo prvi in tretji razred. Potnikom tretjega razreda servirajo pri obedih streljajo v veliki jedilnici. Zaprte sobe rezervirane za ženske in otroke.

Zglasite se v družbinem uradu.

9 BROADWAY, NEW YORK, ali pri lokalnih agentih.

DR. L. E. SIEGELSTEIN

Zdravljenje krvnih in kroničnih bolezni je naša specialiteta.

308 Permanent Bldg. 746 Euclid ave. vogal E. 9th St.

Uradne ure v pisarni: od 9. jutraj do 4. popol. od 7. ure

do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. do 12. opoldne.

ZA ZABAVO IN POUK

— čitajte —

"V močvirju velemesta"

Roman iz življenja priseljenke v Ameriki

CENA 50¢.

Naročite pri

Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba

6418 ST. CLAIR AVE.

POZOR!

POZOR!

Vabilo na

"Baloon ples"

katerega prirede

DEKLETA PEV. DRUŠ. "SOČA"

v nedeljo, 24. aprila, 1921

V SLOVENSKEM DOMU NA HOLMES AVE.

Pričetek ob 7. uri zvečer.

Prav vsak gre rad v veselo družbo in zato je gori omenjeno društvo sklenilo prirediti plesno veselico ali "Baloon ples", ki bo zelo zanimiv. Torej ste vabljeni vsi rojaki in rojakinje iz Collinwooda in okolice, da pridete, ker zabava bo prve vrste. Bomo že gledale, da bo vse fajn in ojaht.

Lepšega zaita ni

kot je pšenica

Lepšega dekliča ni

kot je Kranjica

VSTOPNINA ZA OSEBO 50¢

DOBRA MUZIKA.

Za veliko vdeležbo se priporočajo

"Soča" dekleta.

Clevelandske novice.

Dva še nezrela bandita sta sinoči pošteno bežala. S tremi revolverji sta prišla proti polnoči v sladščičarno Fred Meyerja na 4415 Bridge Ave. in namerila z njimi na gospodarja. Meyer je videl, da sta še dokaj mlada in neizkušena, zato ju je pošteno ozmerjal in napodil iz trgovine. Fant sta nekaj streljala, toda v revolverjih sta imela navadne kape.

Pismo ima v našem uradu Ivan Primar.

Kot izgleda, menda res igra denar glavno vlogo prav povsod. Žena zobozdravnika L. Siegelna, ki ima svoj urad na 802 E. 99. St., je prišla včeraj na sodišče ter vložila prošnjo za ločitev od svojega moža, ker pravi, da ji z njim ni več mogoče živeti, odkar je zvedel, da ji oče ne bo dal dote \$10.000. On trdi, da je bil ob poroki z nje-nim očetom narejen sporazum, da mu da \$10.000 še povrh svoje hčere. Ona pa pravi, da to ni resnica; njen oče mu je v resnici ob poroki izročil poročni dar \$1.000, in mu je obljubil še nadaljnji tisočak, da spopolni svoje študije, nikdar pa mu ni obljubil \$10.000. Tudi sta se z možem takoj tri dni po poroki sporekla, ker je on hotel, da bi stanovali skupaj z njegovimi starši. "Njegova mati," je pripovedovala mlada žena, "me je tudi vedno naganjala, naj grem v cerkev, da me krstijo, jaz sem ji pa kar naravnost povedala, da imam doma banjo za kopanje." Mrs. Siegel je stara 23 let in stanuje sedaj na 2519 E. 63. St.

V nedeljo vprizorijo igralci dramatičnega društva "Ivan Cankar" zelo lepo narodno igrano "Carovnica". Ves čisti prebete predstav je namenjen v sklad za bodoči oder v Slovenskem Narodnem Domu. Zato se namenite že danes, da pridete na to igrano, povejte vašim prijateljem in znancem, tako da bo nedeljska udeležba podobna manifestaciji izražajoča našo srčno željo, željo imeti krasno gledališče v našem lastnem Narodnem Domu, kjer bo mogoče resnično umetniško vzprijaznjen naših dramatičnih del. Pokažimo, da hočemo Dom, ki bo zrcalo našega napredka, kjer se bo gojilo družabnost in umetnost, gojilo vse, kar narod povzdiguje in vzgaja. Ne zamudite torej te igre in pokažite, da hočete videti prihodnjo predstavo pričetkom nove igralske sezone že v novem Narodnem Domu.

Zima nas ima baje rada samo ob nedeljah. Predzadnje nedeljo je šel sneg. Čez teden je skopnel in je vasa vala pri nas ljubka pomlad, a v nedeljo je že spet pričelo snežiti. V ponedeljek pa je spet že vse brstelo in se lesketalo pod svetom kristalnega spomladanskega solca.

Philadelphija, 18. aprila. — T. J. Willis, generalni lokomotivski superintendent Pennsylvania železniške družbe, je poročal pred meddržavno prometno komisijo, da se je dalo popraviti približno 200 družbin lokomotiv v Baldwin popravilnici, in da se je za vsako popravljeno lokomotivo plačalo povprečno \$25.754, medtem ko bi isto delo v domači popravilnici veljalo le \$2.453. In medtem pa je družba odstavljala svoje lastne delavce! — Willis seveda pravi, da je bila poprava najna, in da bi bila morala družba razširiti svoje delavnice, ako bi bila iste hotela doma izvršiti, kar pa da ni bilo "praktično." Ni čuda, ako imajo družbe potem deficit. Ta izjava ponovno dokazuje, da vsa tozadevna dokazovanja železniških delavskih voditeljev.

Kampanja za S. N. Dom je živahna. — Društva se v polni meri zavedajo svoje dolžnosti ter so dosedaj podpisala lepe svote. Zadnje dni so podpisala: Dr. Primož Trubar št. 126 S. N. P. J. \$700.00; Dr. Napredni Slovenci št. 5. S. D. Z. \$500.00; Sv. Janeza Krstnika št. 37 J. S. K. J. \$600.00; Trbanska Dolina. Jadranske Vila in Glas Clev. Delavcev vsako po \$100.00, in na

sinočni seji dr. Carniola Hiva št. 493 L. O. T. M. po \$1000.00 Common Stock in \$1500.00 Preferred Stock. Ostala društva bodo gotovo sledila tem zgledom. Anton Kral, član dr. Napredni Slovenci, in Ana Kral, članica Sv. Ane sta tudi vzela vsak po 5 delnic. Nadaljna poročila bodo sledila.

ITALIJANSKI INVALIDI ZASEDLI POŠTO.

Milan, 19. aprila. — Bivši vojak, ki so bili v vojni poškodovani, še dalj časa zahtevali, da vlada odpusti ženske uslužbenke na pošti, danes pa so zasedli pošto poslopje in zabranili vstop vsem ženskam. Vsa pošta, telefonija in telegrafna služba je ukinjena.

GOMPERS SE JE ŽE OŽENIL.

New York, 16. aprila. — Samuel Gompers, predsednik ameriške delavske federacije, in Mrs. Gertrude G. Neuscheller, sta se danes tukaj poročila. Poročno cerimonijo je opravil višji sodnik Wakner. Navzočih je bilo le nekaj ožjih prijateljev ženina in neveste.

Gompers in nevesta sta prišla na urad za izdajo poročnih dovoljenj danes dopoldne, kjer je klerk Gompersa takoj spoznal in ga je peljal v urad. Tam je Gompers podal svojo starost 71 let, rojstno mesto, London, in imena svojih staršev, ki so bili rojeni na Holandskem.

Njegova nevesta je ravno pred tremi dnevi dobila razporko od svojega prvega moža. Takoj po poroki sta ženina in nevesta odpotovala v Toronto, kjer bo Gompers govoril pred Empire klubom o stalšču delavstva napram odprti delavnici. Nato bosta odpotovala v Washington, kjer bo njun dom.

ZELEZNIŠKA ZASLIŠEVANJA.

Chicago, 18. aprila. — Danes so bili zaslišani pred vladnim odborom zastopniki ameriških železniških družb, ki so zahtevali znižanje plače za vse neizveščane delavce, in nekateri tudi za uslužbenke na vlakih in v železniških delavnicah. V podporo svojih zahtev se navaja trganje plač po drugih industrijah in pa "nižanje draginje."

Zastopniki družb v splošnem niso predlagali, za koliko da naj bi se plače znižale, toda Erie družba je predlagala, da se povrnejo plače, ki so bile v veljavi pred 30. aprilom 1920.

Pennsylvania družba pa predlaga, da se znižanje uveljavi v sorazmerju z razmerami, ki vladajo v raznih krajih, ponekod več, ponekod manj.

Philadelphia, 18. aprila. — T. J. Willis, generalni lokomotivski superintendent Pennsylvania železniške družbe, je poročal pred meddržavno prometno komisijo, da se je dalo popraviti približno 200 družbin lokomotiv v Baldwin popravilnici, in da se je za vsako popravljeno lokomotivo plačalo povprečno \$25.754, medtem ko bi isto delo v domači popravilnici veljalo le \$2.453. In medtem pa je družba odstavljala svoje lastne delavce! — Willis seveda pravi, da je bila poprava najna, in da bi bila morala družba razširiti svoje delavnice, ako bi bila iste hotela doma izvršiti, kar pa da ni bilo "praktično." Ni čuda, ako imajo družbe potem deficit. Ta izjava ponovno dokazuje, da vsa tozadevna dokazovanja železniških delavskih voditeljev.

Kot se zatrjuje, se bo Adria avtomobil posebno odlikoval po svoji lahkoti, kar je kvalifikacija, katero današnji avtomobilski trg najbolj zahteva. Nove-mu podjetju se v očigled izkušenosti in podvzetosti njegovih ustanoviteljev že naprej zagotavlja najsijajnejša bodočnost.

Kot se zatrjuje, se bo Adria avtomobil posebno odlikoval po svoji lahkoti, kar je kvalifikacija, katero današnji avtomobilski trg najbolj zahteva. Nove-mu podjetju se v očigled izkušenosti in podvzetosti njegovih ustanoviteljev že naprej zagotavlja najsijajnejša bodočnost.

RAZNOTEROSTI.

Kralj mila pred verižniškim uradom. — V Londonu vzbuja veliko senzacijo preiskava verižniškega urada proti "kralju mila", industrijskemu magnatu lordu Leverhulmu, ki je v svojih rokah osredotočil produkcijo 90 odstotkov vsega mila na Angleški krog. Svoj sloves si je pridobil z izdelovanjem znanega "Sunlight-mila", ki je tudi pri nas jako razširjen. Temu kralju mila se ne more odrekat sposobnosti, kajti tekmo kratkih par let si je znal pridobiti velikanske premoženje 130 milijonov funtov sterlingov, medtem, ko je bil preje mal trgovec. Od tega kolosalnega premoženja ima v akcijah naloženih okrog 10 milijonov funtov. Dividenda se je dvignila od 8.31 odst. v letu 1912 na 16.69 odst. v letu 1919. Njegova eksportna družba je po njegovih lastnih izjavah v zadnjih letih izvozila v inozemstvo več mila, kakor vse ostale države sveta. Leverhulme ima na obširnih afriških ozemljih ves monopol za pridobivanje palmovega olja. Medtem, ko se je bavil verižniški urad pred kratkim z zadevami kraljev olja De-terlingom in Colijem ter z zadevo producenta sukna Coatesa, se je pričel sedaj baviti z zadevo kralja mila, ker nikakor se odgo-

kot je W. C. Durant, vodilni generalni motor organizacij, je trdil, ko se ga je vprašalo pred petimi leti, kdaj da se bo dosegla nadprodukcija ali tržni višek v avtomobilski industriji, da šele tedaj, ko izmrje človeški rod.

Pred par leti je Henry Ford sklical sestanek svojih asistentov, da diskusirajo na načrtu za izdelavo 25.000 avtomobilov na leto. Tedaj so mu vsi važno zatrjevali, da je v enem letu nemogoče prodati toliko avtomobilov. On pa jim je odgovoril: "Fantički, vi se motite. Jaz bom vzel zemljevid Zedinjenih držav, ga razdelil na štiri dele, in prodal vsakemu 100.000 avtomobilov na leto; in to bo komaj praska na našem kontinentu." Mož je dobro prorokoval: letošnje leto izdelal čez en milijon avtomobilov.

Razvoj v tej industriji je naravnost velikanski, zares brez primere tudi na finančnem polju. Pred par leti smo imeli družbe, danes pa velike korporacije, tako piše polk. John W. Prentiss v "Spur", ki je pred leti združil tri družbe s 40 mil. glavnice, ki danes pressegajo vrednost \$2.000.000.000. Zadnje leto je devet avtomobilskih podjetij na new-yorški borzi imelo transakcijo nad 26 mil. delnic. Devet glavnih železniških družb pa ima \$12.324.652. Celoletna poselna bilanca Fordove družbe in interesi General Motor Co. so večji kot pa celokupni gross N. Y. Central in Pennsylvania železniške družbe.

Veliko senzacijo vsem avtomobilskim inženirjem pa povzroča nov tip avtomobila, katerega postavi na trgo "Adria" Motor Car Co. Prvi izdelki bodo na trgu meseca julija z vso moderno opremo pod nadzorstvom našega izkušenega rojaka L. Vremsaka.

Adria Motor Co. je inkorporirana v državi N. Y. z glavnico \$1.000.000. Sedanji urad in prostori so na 4701 Euclid ave. Cleveland, njeni uradniki pa so L. F. Vremsak, predsednik, C. Wheeler, tajnik in W. G. Stockman, podpredsednik, Buffalo, N. Y.

Kot se zatrjuje, se bo Adria avtomobil posebno odlikoval po svoji lahkoti, kar je kvalifikacija, katero današnji avtomobilski trg najbolj zahteva. Nove-mu podjetju se v očigled izkušenosti in podvzetosti njegovih ustanoviteljev že naprej zagotavlja najsijajnejša bodočnost.

RAZNOTEROSTI.

Kralj mila pred verižniškim uradom. — V Londonu vzbuja veliko senzacijo preiskava verižniškega urada proti "kralju mila", industrijskemu magnatu lordu Leverhulmu, ki je v svojih rokah osredotočil produkcijo 90 odstotkov vsega mila na Angleški krog. Svoj sloves si je pridobil z izdelovanjem znanega "Sunlight-mila", ki je tudi pri nas jako razširjen. Temu kralju mila se ne more odrekat sposobnosti, kajti tekmo kratkih par let si je znal pridobiti velikanske premoženje 130 milijonov funtov sterlingov, medtem, ko je bil preje mal trgovec. Od tega kolosalnega premoženja ima v akcijah naloženih okrog 10 milijonov funtov. Dividenda se je dvignila od 8.31 odst. v letu 1912 na 16.69 odst. v letu 1919. Njegova eksportna družba je po njegovih lastnih izjavah v zadnjih letih izvozila v inozemstvo več mila, kakor vse ostale države sveta. Leverhulme ima na obširnih afriških ozemljih ves monopol za pridobivanje palmovega olja. Medtem, ko se je bavil verižniški urad pred kratkim z zadevami kraljev olja De-terlingom in Colijem ter z zadevo producenta sukna Coatesa, se je pričel sedaj baviti z zadevo kralja mila, ker nikakor se odgo-

SLOVENSKO LOVSKO PORNOST DRUŠTVO

je sklenilo na svoji redni mesečni seji dovoliti prosto vstopnino vsem značajnim rojakom. Posebno priporočljivo je rojakom prestopiti v to društvo, ker daje članom velike ugodnosti: v slučaju smrti plača društvo \$100 usmrtnine, v slučaju bolezni \$7.00 tedenske podpore brez vsake doklade. Rojaki, ki še niste v nobenem društvu, poslužite se te izredne prilike, kajti prosta vstopnina velja le za mesec februar, marc, in april in tudi rojaki, ki želijo stopiti še v eno društvo imajo sedaj zelo ugodno priliko. Razna pojasnila dobite lahko pri društvenih članih ali pa se obrnite na sledeče člane za natančnejše informacije: Frank Novak, 1179 E. 60 Str., John Grdina 1207 E. 60 Str., Henrik Kranc, 8220 Kor-zdravnika F. J. Kerna, 6202 St. man Ave. ali pa na društvenega Clair Ave. Društvene seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v Grdinovi dvorani. Rojaki pristopite v društvo, ki je na popolnoma svobodni podlagi, kjer je dovoljeno vsakemu njegovo lastno prepričanje.

varjajo današnje cene mila taktičnim produkcijskim cenam.

Tragični samomor ruskega kemika Mereškovega. — Pred dvema letoma se je umaknil v Ženevo bivši profesor petrograjske univerze, kemik in botanik Konstantin Mereškovski, brat dobro znanega romanopisca. Rešil je mal del svojega premoženja in je najel v hotel "Des familles" priprosto sobico. Živel je jako skromno. V kratkem času je našel dostop v ženevske profesor. kroge, kjer je imel več prijateljev. Delal je neumorno in si je napravil v ta namen v svoji sobici nekaj laboratorij. Ko je potrosil zadnje novce in je bil preponosen, da izkoristi tuje usmišljenje, je sklenil, da se umori. Se staval je sam formulo, in napravil nekatere vrste strupenih plin. Ta plin se je razvijal v mali posodi, ki je bila s pomočjo cevi spojena z plinsko masko. Učenjak je zapazil vse špranje na oknih in vratih, se privezal na postelj in si nadel masko, odprl pipo cevi in vtaknil potam še roko v pripravljeno zanjko. V ponedeljek je opazil vrzetar pismo, ki je štrlelo izpod profesorjevih vrat na hodnik. Pismo, naslovljeno na hotelskega ravatelja, se je glasilo: "Naj nihče ne poskuša priti v mojo sobo, ker je zrak zastrupljen." Po izvršenih navedbah pravilnosti je policija odprla vrata in snela nesrečnemu profesorju masko. Našla je več pisem na ženevske profesorje, da gre v smrt, ker je preštal za delo a presiromašen za življenje. Profesor Mereškovski je bil star 64 let; znan je v znanstvenih krogih, izdal je več znanstvenih del, ki so mu donesla glas resnega učenjaka.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

IMENIK ODBORA TELOVADNEGA ODBORA "SLOVENSKI SKOL". CLEVELAND, O.

Starosta: — Louis F. Truger, 1089 Addison Rd.

Podstarosta: — Frank Krašovec, 6729 St. Clair Ave.

Tajnik: — Frank Hudovernik, 1064 East 62nd St.

Blagajnik: — Ciril Kunstel, 7005 Hecker Ave.

Načelnik: — Zvonko Mohorich, 6326 Carl Ave.

Podnačelnik: — Frank Jakšič, 6025 St. Clair Ave.

Nadzorniki: 1.) Vinko Levstek, Joe Zarkovich in Vinko Korče.

Zastavopisec: — Frank Zavri.

Reditelji orodja: — Vinko Levstek.

Za literaturo: Louis F. Truger.

Seje se vrše vsaki drugi petek v mesecu ob 8:00 uri zvečer v prostorih S. N. D. soba št. 3.

V telovadni odsek se sprejemajo člani od 16. leta naprej. Mesečna je 25c na mesec.

Vprašajte za pogoje za pristop pri gori imenovanih uradnikih.

Telovadne vaje se vrše vsak ponedeljek zvečer ob pol 8. uri zvečer v dvorani mestnega kopališča.

SLOVENSKO LOVSKO PORNOST DRUŠTVO

je sklenilo na svoji redni mesečni seji dovoliti prosto vstopnino vsem značajnim rojakom. Posebno priporočljivo je rojakom prestopiti v to društvo, ker daje članom velike ugodnosti: v slučaju smrti plača društvo \$100 usmrtnine, v slučaju bolezni \$7.00 tedenske podpore brez vsake doklade. Rojaki, ki še niste v nobenem društvu, poslužite se te izredne prilike, kajti prosta vstopnina velja le za mesec februar, marc, in april in tudi rojaki, ki želijo stopiti še v eno društvo imajo sedaj zelo ugodno priliko. Razna pojasnila dobite lahko pri društvenih članih ali pa se obrnite na sledeče člane za natančnejše informacije: Frank Novak, 1179 E. 60 Str., John Grdina 1207 E. 60 Str., Henrik Kranc, 8220 Kor-zdravnika F. J. Kerna, 6202 St. man Ave. ali pa na društvenega Clair Ave. Društvene seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v Grdinovi dvorani. Rojaki pristopite v društvo, ki je na popolnoma svobodni podlagi, kjer je dovoljeno vsakemu njegovo lastno prepričanje.

Nič ne de, kakšno bolezen imate ali kako slabe izjave ste slišali o sebi, nič ne de, ako se vam je reklo, da ste neozdravljivi. Posvetujte se s tem znamenitim zdravnikom, in ako je le nit upanja, tedaj boste našli upanje v njegovem zdravljenju, ki vas bo dovedlo do zdravja, zadovoljstva in sreče.

POSEBN APOZORNOST se obrača na kemične in mikroskopične preiskave krvi, urina in sputuma in na nervoznost ter dušne komplikiranosti. Naslovite vsa sporočila na

Dr. Albert F. Snell

80 Public Square, Cleveland, O.

Uradne ure: od 9. dopoldne do 8. zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 1. popoldne.

Dr. Albert F. Snell

80 Public Square, Cleveland, O.

Uradne ure: od 9. dopoldne do 8. zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 1. popoldne.

NAPRODAJ je še skoro nova LEDENICA, primerna za kako trgovino. Proda se poceni. Zgledite se takoj na 7505 St. Clair Ave. (93)

RESTAVRACIJA

in prodajalna mehkih pijač

s 6 sobami se proda. Najemnina \$50 mesečno. — Dober kup. \$400 v gotovini.

3319 ST. CLAIR AVE. Cleveland, O. (93)

PRIDE

V CLEVELAND O.

Dr. Albert F. Snell

od Snelovega privatnega Sanatorija v Cincinnati, O.

Bo v svojem CLEVELANDSKEM URADU

80 Public Square

V PONDELJEK

18. APRILA

in bo ostal do SOBOTE

30. APRILA

Samo dva tedna

Doktor zdravi vse kronične bolezni in hibe mož, žen in otrok.

Veliko slučajev je, ko se je lahko izogniti nevarne operacije, ako se prepuštile zdravniškemu zdravljenju.

Zdravijo se vse možke, ženske in otročje bolezni.

Katarju in boleznim v želodcu se posveča posebna pozornost.

Ako imate katarne nepravilke, pridite, da se vas preišče. Vsi bolni naj se poslužijo te prilike. Ako ste ozdravljivi, vam povemo, ako ne, vam da nasvet. Noben bolnik naj ne zamudi te prilike.

Ako imate revmatizem, nervoznost, slabost, otelke noge ali roke, jetrne nepravilke, srčne bolezni, ali katerekoli zgublajoča bolezen kakor oslajenost, bledost, vrtoglavost, dispneja, slabo prebavo, zabasan t, nepravilke v želodcu ali epilepsijo, bliščite dr. Snella.

Uspešno se zdravijo krvne in kožne bolezni, kakor tudi pruh.

Ženske.

ki trpijo na glavobolu, melanholiji, hrbtenici ali na kakih posebnih boleznih, ki so lastne ženskam, naj gotovo vprašajo za svet tega specialista.

Ovarium ali trebušne nepravilke se zdravijo brez operacije. Ako se vam je svetovalo, da se daste operirati za te vrste bolezni ali vsled pruha, tedaj ne postavljajte preje življenja v nevarnost, da vprašate tega specialista.

Stari ali mladi možje.

Nobene razlike ni, na čem bolečate ali koliko časa bolečate; ako je v nevarnosti vaša sreča, obrnite se na tega specialista.

Nič ne de, kakšno bolezen imate ali kako slabe izjave ste slišali o sebi, nič ne de, ako se vam je reklo, da ste neozdravljivi. Posvetujte se s tem znamenitim zdravnikom, in ako je le nit upanja, tedaj boste našli upanje v njegovem zdravljenju, ki vas bo dovedlo do zdravja, zadovoljstva in sreče.

POSEBN APOZORNOST se obrača na kemične in mikroskopične preiskave krvi, urina in sputuma in na nervoznost ter dušne komplikiranosti. Naslovite vsa sporočila na

Dr. Albert F. Snell

80 Public Square, Cleveland, O.

Uradne ure: od 9. dopoldne do 8. zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 1. popoldne.

Dr. Albert F. Snell

80 Public Square, Cleveland, O.

Uradne ure: od 9. dopoldne do 8. zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 1. popoldne.

Dr. Albert F. Snell

80 Public Square, Cleveland, O.

Uradne ure: od 9. dopoldne do 8. zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 1. popoldne.

Dr. Albert F. Snell

80 Public Square, Cleveland, O.

Uradne ure: od 9. dopoldne do 8. zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 1. popoldne.

Dr. Albert F. Snell

80 Public Square, Cleveland, O.

Uradne ure: od 9. dopoldne do 8. zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 1. popoldne.

MALI OGLASI

ŽELIM DOBITI stanovanje z 2 ali 3 sobami s kuhinjo ter električno razsvetljavo. Najraje med 55 in 70. cesto med Superior in St. Clair Ave. Naslov se poizve v upravnistvu tega lista. (92)

RADI ODHODA v staro domovino se proda Overland tovorni avtomobil (truck) v jako dobrem stanju. Cena \$300.00. Oglasite se na 6607 Shaffer Ave. (92)

SLOVENKA iz starega kraja, zmožna slov. in nemšč. v govoru in pisavi, ter je izvršila trg. tečaj in ima veselje do trgovine, išče primerenega mesta v kaki špecerjski trgovini. Naslov 652 E. 106. St. (94)

PRODA SE HIŠA

s trgovino z velikim lotom na prometnem prostoru. Proda se brez posredovanja kakih agencij. Cena je \$13.000. Oglasite se na 1038 E. 74th Str. (94)

POHIŠTVO

se proda poceni, za 3 sobe. Lepa prilika za novoporočence. — Vprašajte v uradu Enakopravnosti. (94)

IZUČEN MESAR dobi delo takoj pri Horvat in Klaic, 5301 St. Clair Ave. (92)

POHIŠTVO NAPRODAJ. Primerno za novoporočence ali za pečlarje. Poceni. V dobrem stanju. Poizve se v uradu našega lista. (93)

35 akrov farma,

hiša 6 sob, dober hlev, vredna \$6.000 se dobi za \$3.500. Nahaja se 35 milj od mesta. Precej trt in sadja. Se proda za gotov denar ali pa se zamenja za hišo za eno ali dve družini. Poizve se pri Ignac Keniku 1267 E. 68th Str. (93)

HARMONIKA NAPRODAJ.

Naprodaj je dobro ohranjena tri vrstna harmonika. Poizve se pri Louis Špehek, 1120 E. 67th St. (93)

Razni okusi

za nealkoholične pijače, kot: JEČMENOVEC

BRINJEVEC

RUM

BOURBON

Vprašajte za cene. Navodila zastoj.

N. P. FLATON

zastopnik

5508 EUCLID AVE.

Cleveland, Ohio.

Nuga-Tone